

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP. A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Rózsafér, Kardos-ház, 16. sz. alatt.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft. — Negyedévre 2 ft. 50 kr. — Egy hóra 1 ft.

KIADÓ-HIVATAL:

Kutasi Imre könyvnyomdája, Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház. Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény úgyint az előfizetési protek, a kiadás körüli panaszok és hirdetések.

meghívás! ALLAM által garanta... 75 марка

3 nyar. 8000 марка... 3 nyar. 6000 марка... 5 nyar. 4000 марка... 10 nyar. 3000 марка... 15 nyar. 2000 марка... 20 nyar. 1500 марка... 25 nyar. 1200 марка... 30 nyar. 1000 марка... 35 nyar. 800 марка... 40 nyar. 600 марка... 45 nyar. 400 марка... 50 nyar. 300 марка... 55 nyar. 200 марка... 60 nyar. 146 марка

József, Hamburgban. ... a szobrára helyezték...

Állam kezesége... az állam kezesége... az állam kezesége...

szózatás. ... községek becses "Olcso bazár"...

Ez most a napirend.

(—Z.) Hogy a társadalmi felvilágosottságnak mily primitív fokán állunk még, nem tanusíthatná jobban, mint ez a napunk is felszínre került zsidó-kérdés. Magyar elfogultsággal kell itt küzdenie a társadalomnak, hogy bizony belefárad s a legjellemzőbb: a magát kereszténynek nevező, de a kereszténység szellemével összhangban nem férő túrelmetlenség és fanatizmus egész tengert korbácsol föl, melyen az egész a legelhagyottabb megfontolással lejáró fejedelmek által...

tehát Istóczynek ama farizeuskodása, hogy ő a tiszta-eszlári esetét a zsidóság érdekében kívánja tisztázni, mintha ehez a tiszta-eszlári esethez, ha csak a keresztényi jóakarat közössé tenni nem igyekeznék, valami köze volna, mintha egy Istóczy Győző egy Mezey Ernőt akarna tisztára mosni az eszlári sakter bűnétől, s hogy a Mezey Ernő, meg a Helfi Ignác reputációja is megkívánja, hogy a sakter bűne tisztába hozzassék.

belőle süni ha a rozszakarat és farizeus kétszínűsködés is, hogy éppen a zsidóság kompromittálásának érdekében tette. Rágalmazott és becsületet sértett!

De hát mi, a mi egyenlőségünkkel, testvériségünkkel és szabadságszeretetünkkel ott állunk, hogy ha a törvény engedné, hát egy eszlári sakter bűnéért, illetőleg ezen jövevényen, akár az egész zsidóságot megnyuznók. Mikor meg azt halljuk, hogy egyik-másik mily gyönyörű beszédet mond az országgyűlésen, hát hevülünk és lelkesülünk értük.

magára vessen, ha ily szempontból bíraltatik meg.

Ha tehát Ónody képviselő ur is olyan szerepet választott magának, melyhez nem kell se ész se tudomány, és mégis fellehet tünni, sőt a gyengébbek részéről tapsokból is lehet részesülni. — hát az az ő dolga. Még a középkor ponyva irodalmából is idézhet, az s az ő dolga, de hogy a mai kor ponyva irodalmából is idézhetne, azt már nem teheti, mert a mai kor ponyva irodalma már sokkal magasabb színvonalon áll, mintsem hogy hasznát vehetné Ónody ur. — Egyébiránt amit mondunk, hát idézzen és beszéljen amit neki tetszik, de ha bár nem érti is meg a mai kor műveltebb sajtójának felvilágosított nézetét, hát azért ama sajtót gyanusítania nem szabad, mert ha egyéb büntetés nem éri is, az a büntetés mindenestre éri fogja, hogy a szegénységi bizonyítványt kiszolgáltatja magáról, s az okosabb emberek előtt azon kategóriába kerül amelyben az a tudatlanság áll, honnan a vasutat és távíratot, meg minden, a tudatlanság által felfogni és átérteni nem tudó dolgok: ördögi mesterségek neveznek.

Az Ónody ur beszédjére.

(—S.) A fővárosi sajtó nevében én tiltakozok a fővárosi sajtó, de ami bennünket illet, a tiltakozással nem maradhatunk hátra mi sem. Lehet ugyan, hogy a fővárosi sajtó hallgatással mellőzi avagy mellőzte Ónody képviselőnek ama nyilatkozatát, hogy a zsidóság által a sajtó is megvesztegethető, de ha a sajtó, akár a fővárosi, akár a vidéki, figyelembe veszi, hogy egy ilyen, a parlamentben elejtett és megjegyzés nélkül hagyott szó a közönségnek könnyebb véru, és zsidó gyűlölettel áthatott részénél igen könnyen hitlelre talál, hát lehetetlen hogy az ilyen gyanúsítást: ha mindjárt és csak is egy Ónody mondta legyen, megjegyzés nélkül hagyja. Mert hiszen a parlamentben Tisza se, Somsich Pál se annak ez embernek válaszolt ki Ónodynak hívnak, hanem a magyar országgyűlés egyik tagjának ki az ország közvéleménye előtt beszél. Hát amely sajtó eltűrt azt, hogy az ország közvéleménye előtt azoknak gyanúsítottasok, hogy mert a józan ész és a 19-ik század felvilágosodottságának hangján szól, hát a zsidóság által meg van vesztegetve, hát az a sajtó aztán

Hát ha Ónody képviselő ur az ördögidező régi boszorkány kor iránt oly rokonszenvvel viseltetik, hogy attól megvalni nem képes valaminthogy tudományára számára is ama kor meseiből és babonáiból keresi a segédtránsokat, s mint konkrét esetre ifjú Árgylusra hivatkozik, — hát az még nem adat arra, hogy a mai művelt sajtó azért beszél a zsidóságról oly hangon amelyet Ónody ur megértene nem képes, mert a zsidóság által meg van vesztegetve, hanem ha adat valamire hát az mindenestre az Ónody ur műveltségének az ő színvonala. Elvén pedig Ónody ur a 15, 16, 17-dik századokban hát ha fogalmait a mi fogalmainkkal nem egyeznek meg, arról mi nem tehetünk, és ha itt valamelyikünk hibás, hát akkor a niba bizonyára nem a miénk, amde ha majd egyszer Ónody urnak valamelyik unokája arra

A „Debreczeni Ellenőr“ tarczája.

Jó napot!... adjon Isten!...

Lenthe Gusztávtól.

Csak nincs párja ennek a mi jó magyar népünknek széles e világban. Az egyszerűség, természetesség és becsületesség jellemző sajátysága. Ez nyilatkozik tetteiben, beszédeiben, sőt még köszöntési formájában is.

"Szerencsés jó napot kívánok!" — mondja a mi népünk ösztöne, minden alázatosság, szolgáltság mellőzésével "adjon Isten" válaszszerű fogadja a másik köszöntését.

Igaz, hogy a civilizatio, a külföldi nemzetekkel való gyakori érintkezés több rossz szokást honosított meg nálunk is s a műveltebb osztály vakon követi e szokásokat.

Igy vagyunk a köszöntési formákkal is. A régi egyszerű, de jó és magyaros köszöntési forma mindinkább kezd kimenni divatból a műveltebb osztálynál s "alázatos szolgája", "van szerencsem", "kezelt csokolom" s más ilyen s részben idegen hangzású és eredetű köszöntési forma foglalja el helyét náluk s a régi forma csak a nép kizárólagos sajátysága kezd lenni.

De eltekintve ezen kizárólagos, magyaros jellegtől, érdemes azt tudni, hogy mily különbözőek, mily különbözőek a különféle nemzeteknél s az idegen földrészekben a köszöntési formák, s valóban a bábeli zavar nemcsak nyelvvel választotta el egymástól az embereket, a nemzeteket, hanem sajátyságaikra s így köszöntési formáikra nézve is.

Mert nem mindenütt az a formája a köszöntésnek, mint az itt nálunk, a művelt Európában divatos, hogy mint szoktuk a köszöntésnél, vagy kezét nyújtunk, vagy kalapot emelünk, vagy magunkat meghajtyuk. Szárazféle annak a formája s érdekes lesz néhányat belőle megismerni.

A köszöntési formának egyik eredeti kiadása az, a mint az a katonaságnál mai napig is létezik. Ennek eredete a XVI-ik századba

vezethető vissza s a németek hozták először divathoz a "salutiren" név alatt. A svéd katonák a 30 éves háborúban így köszöntötték egymást: "Isten velünk."

A hajók, a melyek a tengeren egymással találkoznak, szinte üdvözlik, köszöntik egymást, még pedig úgy, hogy vagy összes vitorláikat felhúzzák, vagy a zászlót tűzik ki, vagy az összes matrozok üdvözlő "hurrah"-ba törnek ki, vagy végül ágyulással köszöntik egymást.

A vad népek köszöntési formája szinte a vadság nyomait viseli magán. Így például Afrika egyik vadtrócsinánál a szokás, hogy ha egymást üdvözölni, köszönteni akarják, egy-egy szálhaját tépnek ki azt nyújtják egymásnak által, egy másik törzs pedig haját nedvesíti meg, ha valakit üdvözölni akar.

Azsia népeinél a köszöntési forma szinte különböző, anyagi azonban konstansnak, hogy mindenképpen az üdvözlés, a test bizonyos részének érintkezésében áll. A bengáliai hinduk például jobb kezikkal érintik homlokukat s fejüket egy kissé előre meghajtyák, midőn egymást köszöntik. Ha valamely magas rangu urval találkoznak, jobb kezüket mellükre téve, melyen meghajolnak, s aztán ugyanezen kézzel előbb a földet, majd homlokukat érintik. Ez jele nálunk a mely tisztelősséget.

Arakán lakói magukat meghajtya, kezüket fejük felett összekulcsolják, üdvözlőképpen. Ugyanezeknél a tisztelő követelményéhez tartozik, hogy az előszóban — ha látogatást tesznek — a cipőt és harisnyát lábukról lehúzzák s puszta, mezeten lábball lépnek be az elfogadó terembe.

Az arabok a köszöntésnél balkezüket mellükre téve, azt mondják: "salem aleikum" (béke legyen veled) s az, a kit az üdvözlés illetett, arra így válaszol: "Aleikum sal am" (veled legyen a béke). Előkelő arabok megölelik egymást s állaikat érintik, ha egymást költöztetik, mikor a pusztában lakó arabok pedig hatszor, vagy néha tízszer is kezét fogják, midőn egymással találkoznak s minden közfogat után saját kezüket megcsókolják, s mindannyi után a másik egészsége után tudakozódnak. Némely arab törzsnel pedig azon köszöntési forma divatos, hogy úgy tesznek, mintha egy-

más kezét akarnák megcsókolni, de azt egyik sem engedi, s kezeiket visszahúzzák. Csak midőn egy jó darab ideig tartott ezen játék, engedi meg az előkelőbb vagy öregebb, hogy a másik kis ujjának körmét megcsókolja.

Ily es elhez hasonló köszöntési formák vannak a világon s így a mi jó magyar népünk egyszerű "adjon Isten"-e, — "jó napot" kívánása a nép természetesen észjárása, gondolkozására mutat, s elég szép forma, még ha úgy ejtik is ki nyelje ifjú uraimék a jó napot, hogy: "jó napot."

A bors.

Irta: EDMOND ABOUT.

Bizonyos ennek már husz esztendeje, az én hajam fekete volt s az övé... Oh uram! az a szép kis szőke fej! A mi hadnagy fiunk még csak kétkező reménye volt; magunk között Rosinenak hívtuk, mert azt akartuk, hogy lány legyen.

Három hónapos házások voltak ekkor; szükségtelen hozzátennem, hogy úgy imádtuk egymást, hogy ma sem szerehetjük jobban.

Meg kell valluom, hogy iyam, a marquis, leányt nem épen tola nyakamra, úgy találta, hogy nem elég jó házból származom, ambar... tearingetett... no de nem tesz semmit.

A föld legjobb, legszelvidebb embere volt Reggeltől estig morgott nejére és Irénre, de Irén és a marquisné — hogy is mondjam — orrával fogva vezette. Egy szóval, miután vagy huszszor flymegett, hogy törét keresztültűrt rajtam (s olyan ember volt, a ki meg is teszi) ez a gonosz emigrans nem adta leányt és szívet meg szeretett. Mintha még most is lát-nám azt a két könyvespelt, mely orczáir véggigpergett, mikor a menyegző után istenhozódot mondott nekünk, s atyai áldást adta ránk. Oly furezának találtam akkor arczát, de olya furezának, hogy arcom ősszeuzódott, mintha ugyanegy időben el akartam volna fakadni nevetemben, és sirni akartam volna, mint valami — bolond.

Ez időben még voltak diligenceok, s akármint mondanak is önök, az ember bizony nem unta magát kettesben a hosszú utazás alatt. Irén Schweitzi és Olaszszágot szeretete volna látni; oly csinos kis művészi és erzelgős utazást tehettem meg vele, hogy akármelyik herczegnő megirigyelte volna. Az egész nyár így telt el; a jó öreg atya és a marquisné mindenhová irtak levelet, ahol csak a posta állomást tartott, a mennyi tanács volt e levelekben. Kedves gyermeim, legyetek okosak; kerüljétek a brigantikát; óvakodjatok a hegyi legaramlattól; Henri, vigyázz Irénre! Jó emberek! Derék emberek! Nem lesz másuk soha, s nagyon messze vannak tőlük, hogysem megmondhatnám nekik, mily barátságot, mily tiszteletet őrizünk meg irányukban színvonalukban.

akármint mondanak is önök, az ember bizony nem unta magát kettesben a hosszú utazás alatt. Irén Schweitzi és Olaszszágot szeretete volna látni; oly csinos kis művészi és erzelgős utazást tehettem meg vele, hogy akármelyik herczegnő megirigyelte volna. Az egész nyár így telt el; a jó öreg atya és a marquisné mindenhová irtak levelet, ahol csak a posta állomást tartott, a mennyi tanács volt e levelekben. Kedves gyermeim, legyetek okosak; kerüljétek a brigantikát; óvakodjatok a hegyi legaramlattól; Henri, vigyázz Irénre! Jó emberek! Derék emberek! Nem lesz másuk soha, s nagyon messze vannak tőlük, hogysem megmondhatnám nekik, mily barátságot, mily tiszteletet őrizünk meg irányukban színvonalukban.

Ünnepelesen megigértém nekik, hogy Irént visszaviszem szeptemberben. A marquis még szeméüveg nélkül vadászott, s a síkságot úgy b-barangolta, mint talán senkisémm hatvan éves lábszárain. A vadászat szeptember 4-én nyílt meg Lotharingiában, leséink, vadászhelyeink el voltak készítve A marquisné azt írta nekünk: "Kiürítem a kastélyt, hogy bebutorozhassam az önök pavillonját." De mivel Irént kissé megviselte az utazás, elhatároztuk, hogy egy napig Párisban fogunk megpihenni.

A diligence szeptember elsején, reggel öt órakor tett le bennünket a postahivatalnál. Föl kellett keltenem a gyermeket, ki köpenyben, karjaim közt aludt. A köpeny! Ez is oly dolog, melyet kikuszóbboltak, a nélkül, hogy helyettesítették volna. A gyermeknek Irén volt; úgy nezett ki, mint egy tizenöt éves leány, bár elmult husz éves. A vendég-lősök az egész uton csak kisasszonynak szólították. En gyermeimnek hívtam; ma, mikor minden angol mintára meg, baby-nek nevezném. Kis férjemnek nevezett; bár öt láb 6 hüvelyk voltam, s harmincz éves; koromtól kezdve nem nőtem semmit. Oly csinosan, oly szépen megpöggatva mondta a férjem szót, s oly édes hangon, hogy inkább atyának képzeltem magamat, mint férjnek.

Az utca kövezetén voltunk, a Montmartre felé tartva. Ó félig ébren, én zavart fejűl

